

2013

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

2013 YILI VAN İLİ DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ

VAN-2013

AYLAR	İTHALAT (\$)	İHRACAT (\$)
OCAK	2.322.502	1.405.136
ŞUBAT	1.735.696	1.620.130
MART	1.346.793	1.410.747
NİSAN	1.443.495	2.820.915
MAYIS	3.534.372	5.498.312
HAZİRAN	5.648.630	2.924.387
TEMMUZ	8.013.388	1.805.491
AĞUSTOS	3.601.607	4.336.253
EYLÜL	6.873.410	2.663.192
EKİM	5.148.199	1.610.038
KASIM	7.839.379	1.860.659
ARALIK	9.659.383	2.486.807
TOPLAM	57.166.854	30.442.067

KAYNAK: TÜİK DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ

Aylık bazda alınan dış ticaret istatistiklerine göre Van ilinde 2013 yılında toplam **57.166.854** dolar ithalat, **30.442.067** dolar ise ihracat yapılmıştır. Aylık baz da ise rakamlarda dalgalanmalar olmuştur.

HAKKÂRİ-2013

AYLAR	İTHALAT (\$)	İHRACAT (\$)
OCAK	3.059.366	14.923.637
ŞUBAT	2.203.480	15.657.987
MART	3.460.409	17.359.852
NİSAN	1.698.564	16.483.821
MAYIS	1.794.025	25.311.402
HAZİRAN	754.861	23.321.505
TEMMUZ	1.337.507	31.749.493
AĞUSTOS	1.484.297	21.850.318
EYLÜL	2.113.216	16.331.873
EKİM	2.858.763	18.949.032
KASIM	12.581.081	23.888.953
ARALIK	2.924.916	24.901.338
TOPLAM	36.270.485	250.729.211

KAYNAK: TÜİK DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ

Trb2 bölgesi içerisinde dış ticareti en iyi olan il Hakkâri ilidir. Sınır kapılarının açık olması, Esendere kapısı üzerinden yapılan ithalat ve ihracatı yükseltmiştir. Hakkâri ilinde 2013 yılında toplam **250.729.211** dolar ihracat yapılmıştır. İthalat ise **36.270.785** dolar olmuştur.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

MUŞ-2013

AYLAR	İTHALAT (\$)	İHRACAT (\$)
OCAK	577.960	5.006.503
ŞUBAT	14.164	6.162.873
MART	70.953	2.515.000
NİSAN	20.813	3.900.000
MAYIS	85.863	586.697
HAZİRAN	268.503	4.265.664
TEMMUZ	60.800	74.926
AĞUSTOS	15.932	3.184.000
EYLÜL	85.390	3.484.381
EKİM	547.827	1.250.000
KASIM	89.044	2.280.339
ARALIK	120.721	234.843
TOPLAM	1.957.970	32.945.226

KAYNAK: TÜİK DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ

Muş ilinde 2013 yılında **1.957.970** dolar ithalat, **32.945.226** ihracat gerçekleşmiştir.

BİTLİS-2013

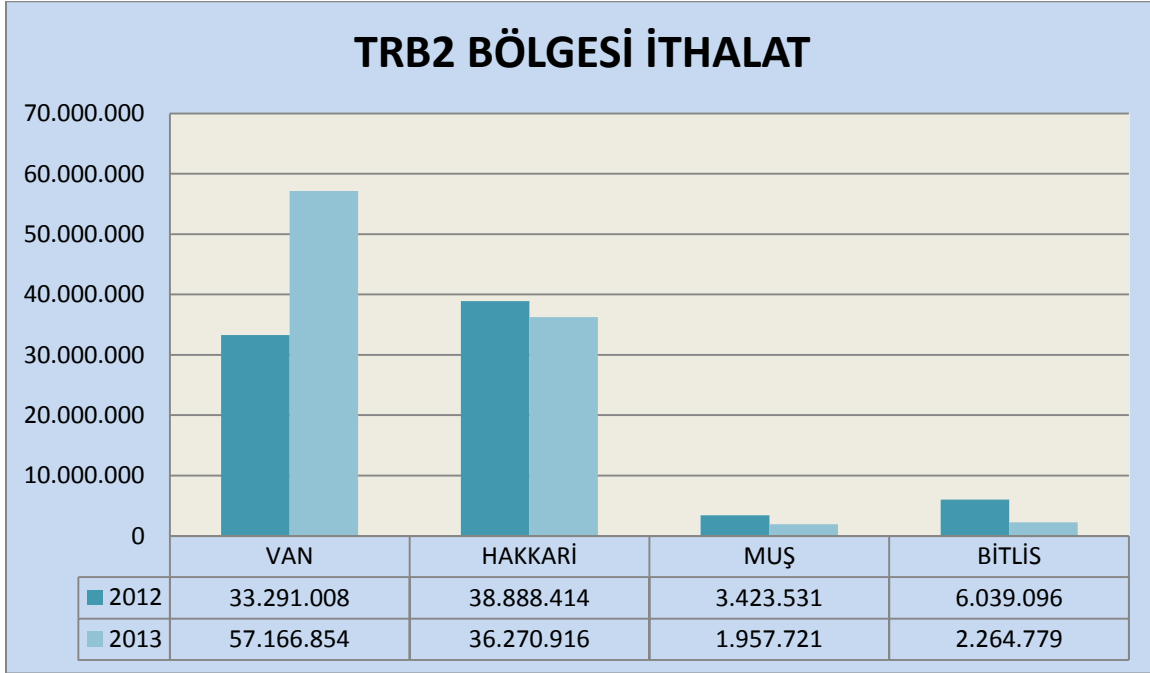
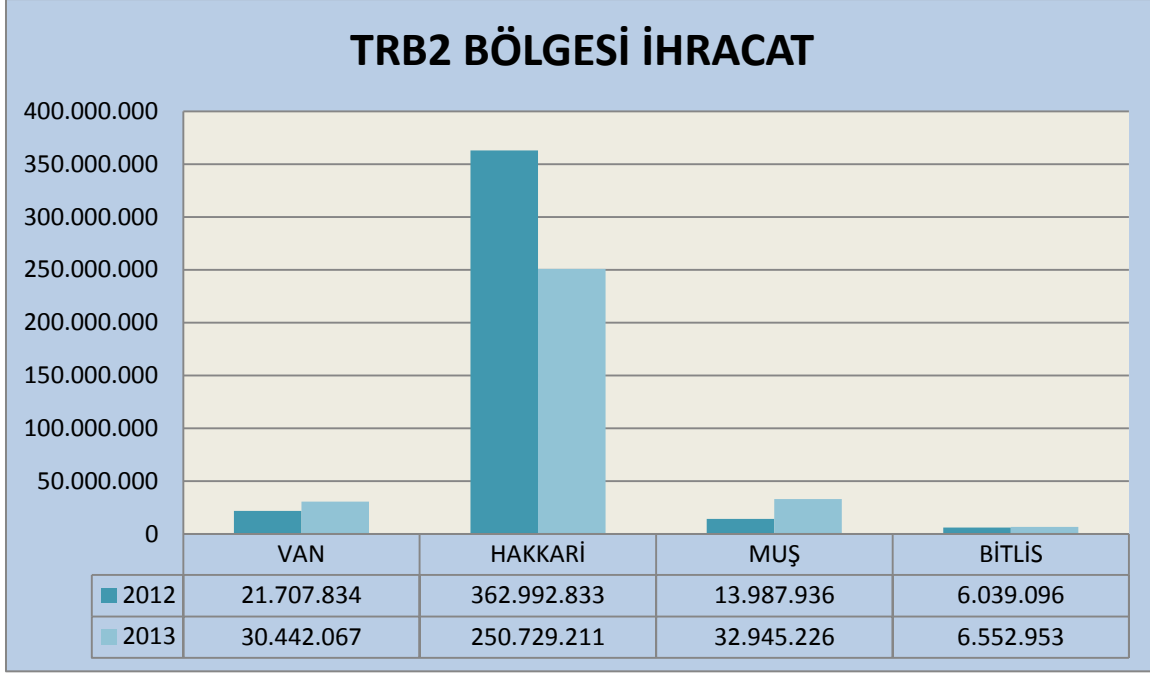
AYLAR	İTHALAT (\$)	İHRACAT (\$)
OCAK	159.019	1.026.921
ŞUBAT	241.591	840.628
MART	98.499	1.279.780
NİSAN	250.626	383.173
MAYIS	134.624	116.835
HAZİRAN	484.045	634.126
TEMMUZ	29.275	275.044
AĞUSTOS	21.278	349.481
EYLÜL	399.106	639.666
EKİM	52.146	411.647
KASIM	9.000	199.362
ARALIK	385.570	396.290
TOPLAM	2.264.779	6.552.953

KAYNAK: TÜİK DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ

Trb2 bölgesi illeri arasında dış ticareti en düşük olan il Bitlis ili olmuştur. Bitlis ilinde 2013 yılında **2.264.779** dolar ithalat, **6.552.953** ihracat gerçekleşmiştir.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

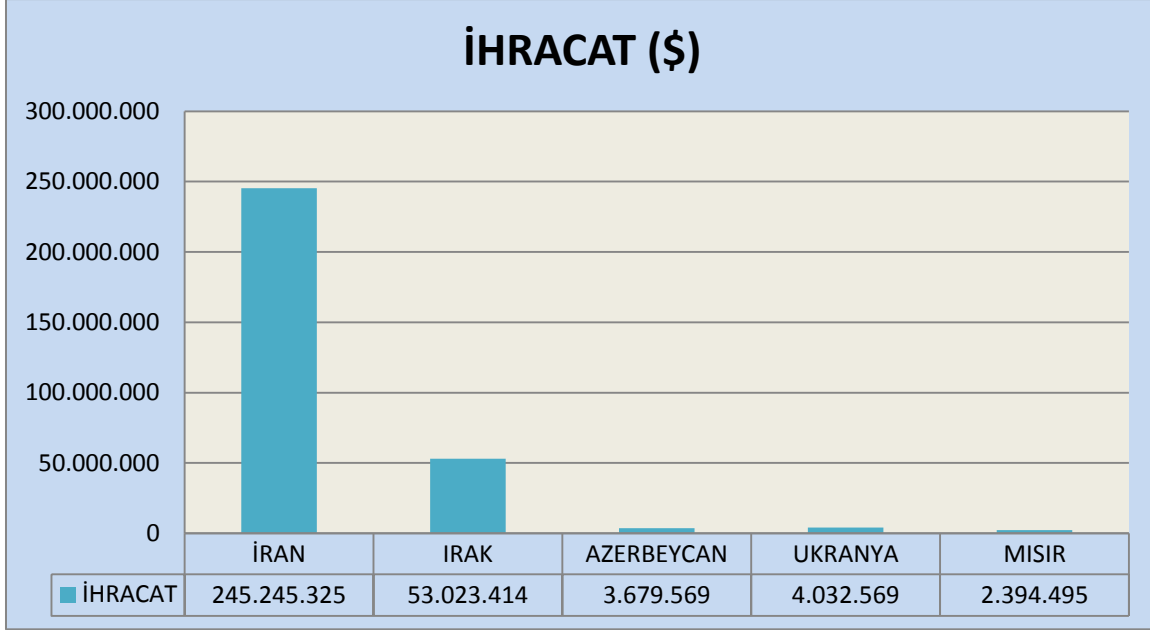
TRB-2 BÖLGESİ DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ 2013

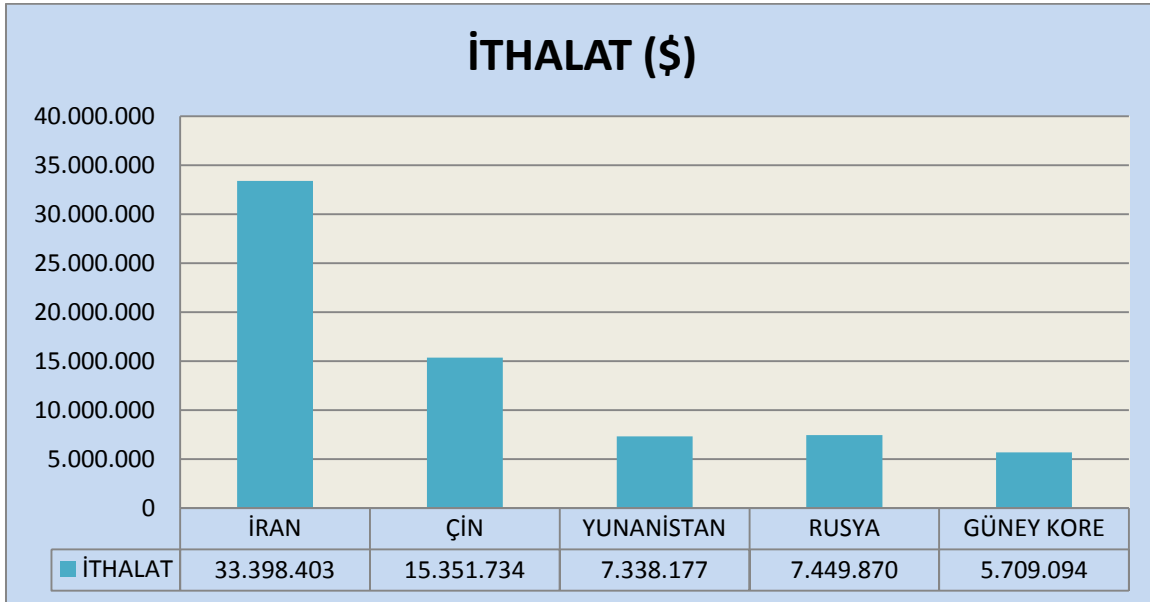
2012-2013 ithalat ve ihracat rakamlarının karşılaştırılmasına bakıldığında Trb2 bölgesinde Hakkâri ilinin ihracatta ilk sırada yer aldığı görülmektedir. İthalatta ise Van ili diğer illere göre daha fazla ithalat yapmaktadır. TRb2 bölgesi içerisinde dış ticaret rakamları en düşük olan il Bitlis ili olmuştur.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

TRB 2 BÖLGESİ EN ÇOK İHRACAT VE İTHALAT YAPILAN 5 ÜLKE 2013

Trb2 bölgesinde dış ticaretin ülkelere dağılım tablosuna bakıldığı zaman İran ile 2013 yılında toplam **245.245.325** dolar ihracat yapıldığı görülmektedir. İkinci sırada ki Irak ile ise **53.023.414** dolar ihracat gerçekleşmiştir. Bu ülkeleri sırasıyla Azerbaycan, Ukrayna ve Mısır ülkeleri izlemektedir.

Trb2 bölgesinde ihracatta olduğu gibi ithalatta da İran ilk sırada yer almaktadır. İran'ı **15.351.734** dolarlık hacmi ile Çin izlemektedir.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

TRB 2 BÖLGESİ İTHALAT VE İHRACATIN SEKTÖRLERE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	İHRACAT (\$)	İTHALAT (\$)
TARIM VE ORMANCILIK	5.148.327	15.266.440
BALIKÇILIK		4.919
MADENCİLİK VE TAŞOCAKÇILIĞI	11.602.358	5.712.276
İMALAT SANAYİ	303.915.202	76.672.866
GAYRİMENKUL, KİRALAMA VE İŞ FALİYETLERİ	3.570	
DİĞER SOSYAL, TOPLUMSAL VE KİŞİSEL HİZMETLER		3.587
TOPLAM	320.669.957	97.660.088

KAYNAK: TÜİK DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ

İthalat ve ihracatın sektörel dağılımına bakıldığında en çok ihracat yapılan sektörün imalat sanayi olduğu görülmektedir. 2013 yılında imalat sanayi sektöründe **303.915.202** dolar ihracat yapılmıştır. En çok ithalat yapılan sektör **76.672.866** dolarlık hacmi ile yine imalat sanayi olmuştur.

TÜRKİYE DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ

	2012	2013	DEĞİŞİM
İHRACAT (\$)	152.461.737.000	151.812.239.000	-%0,4
İTHALAT (\$)	236.545.141.000	251.650.823.000	%6,4

KAYNAK: TÜİK DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ

Türkiye'nin dış ticaret rakamlarına göre ihracat 2013 yılında bir önceki yıla göre %0,4'lük bir düşüş yaşamıştır. İthalat ise bir önceki yıla göre %6,4 yükselerek 251 milyar dolar seviyesine çıkmıştır.

EN ÇOK İHRACAT YAPILAN 10 ÜLKE (BİN DOLAR)

ÜLKELER	2012	2013
ALMANYA	13.124.375	13.702.970
IRAK	10.822.144	11.954.971
İNGİLTERE	8.693.599	8.773.820
RUSYA FEDERASYONU	6.680.777	6.965.712
İTALYA	6.373.080	6.717.817
FRANSA	6.198.536	6.378.261
ABD	5.604.230	5.636.491
BAE	8.174.607	4.966.087
İSPANYA	3.717.345	4.335.803
İRAN	9.921.602	4.192.776

KAYNAK: TÜİK DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

EN ÇOK İTHALAT YAPILAN 10 ÜLKE (BİN DOLAR)

ÜLKELER	2012	2013
RUSYA FEDERASYONU	26.625.286	25.064.246
ÇİN	21.295.242	24.686.555
ALMANYA	21.400.614	24.181.545
İTALYA	13.344.468	12.884.891
ABD	14.130.546	12.596.177
İRAN	11.964.779	10.383.117
İSVİÇRE	4.304.864	9.647.289
FRANSA	8.589.896	8.079.820
İSPANYA	5.843.638	6.367.869
İNGİLTERE	5.629.455	6.270.860

KAYNAK: TÜİK DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ

Türkiye’de 2013 yılında en çok ihracat yapılan ülke **13** milyar dolarlık hacmi ile Almanya olmuştur. Almanya’yı **11** milyar dolarlık hacmi ile Irak ülkesi takip etmiştir. İhracat yapılan ülkelerde en büyük düşüş İran ile gerçekleşmiştir. 2012 yılında **9** milyar dolar seviyelerinde gerçekleşen ihracat 2013 yılında **4** milyar dolar seviyelerine düşmüştür.

2013 yılında ise en çok ithalat yapılan ülke **25** milyar dolarlık hacmi ile Rusya Federasyonu olmuştur. Rusya federasyonunu Çin ve Almanya takip etmiştir.

DIŞ TİCARETİN SEKTÖRLERE DAĞILIMI 2013 (BİN DOLAR)

SEKTÖRLER	İHRCARAT (\$)	İTHALAT (\$)
TARIM VE ORMANCILIK	5.654.799	7.718.105
BALIKÇILIK	258.177	58.015
MADENCİLİK VE TAŞOCAKÇILIĞI	3.880.007	38.205.124
İMALAT SANAYİ	141.385.812	196.812.320
ELEKTRİK, GAZ VE SU	28.970	334.204
TOPTAN VE PERAKENDE	585.938	8.468.456
TİCARET		
GAYRİMENKUL, KİRALAMA VE	3.422	1.143
İŞ FALİYETLERİ		
DİĞER SOSYAL, TOPLUMSAL VE	15.113	53.456
KİŞİSEL HİZMETLER		
TOPLAM	151.812.239	251.650.823

KAYNAK: TÜİK DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ

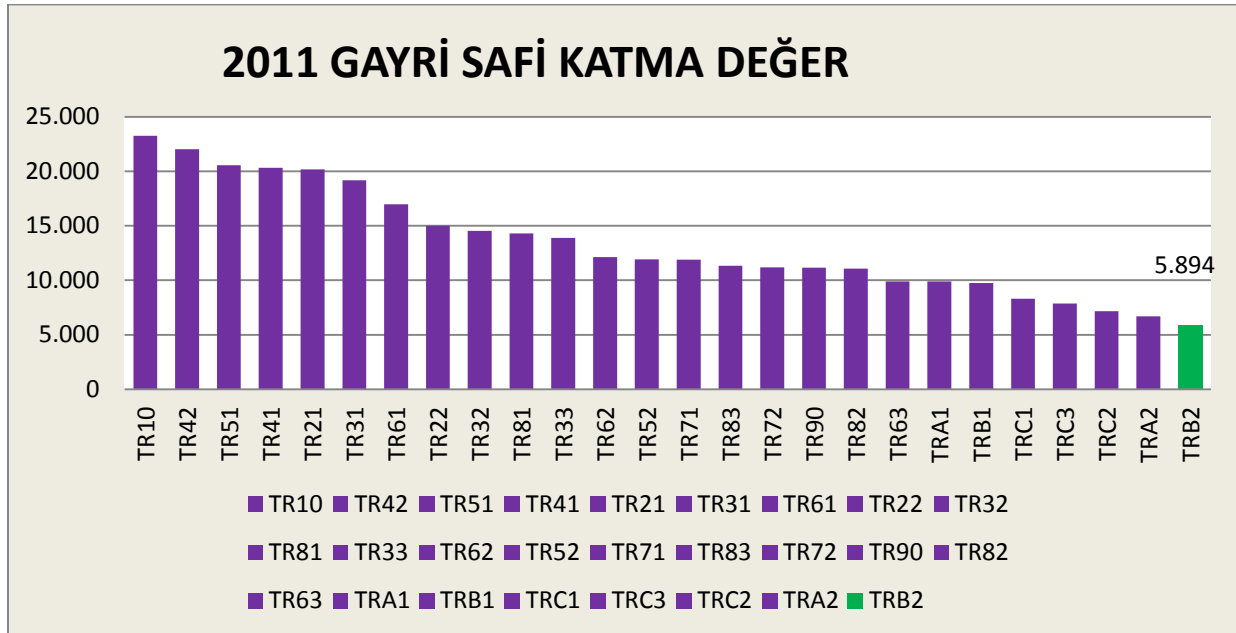
Türkiye’nin dış ticaretinin sektörel dağılımına bakıldığında ihracatta imalat sanayi **141** milyar dolarlık hacmi ile en çok ihracat yapılan sektör olmuştur. İthalatla yine imalat sanayi sektörü **196** milyar dolarlık hacmi ile en çok ithalat yapılan sektör olmuştur.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

2008-2011 YILLARI ARASI TRB2 GAYRİ SAFİ KATMA DEĞERLERİ VE PAYLARI

YIL	TARIM			SANAYİ		HİZMETLER	
	İBBS2	PAY	KATMA DEĞER	PAY	KATMA DEĞER	PAY	KATMA DEĞER
2011	TR	9,0	103.635.252	27,5	316.326.396	63,5	730.491.491
	TRB2	23,0	2.762.256	15,2	1.821.467	61,8	7.406.125
2010	TR	9,5	92.739.021	26,4	259.022.057	64,1	628.785.937
	TRB	23,1	2.595.870	14,7	1.647.608	62,3	7.002.405
2009	TR	9,1	78.775.886	25,3	218.623.211	65,6	567.050.589
	TRB2	21,6	2.099.078	14,2	1.375.122	64,2	6.232.178
2008	TR	8,5	72.274.585	27,2	232.475.082	64,3	549.835.548
	TRB2	21,3	1.848.498	15,8	1.365.457	62,9	5.448.754

KAYNAK: TÜİK

Ülke bazında gayri safi katma değer verilerine göre Trb2 bölgesi **5.894** toplam katma değeri ile diğer 26 alt bölge arasında en son sırada yer almıştır. Gayri safi katma değerde en fazla pay 2011 yılında **%61,8** pay ile hizmetler sektörü olmuştur. En düşük pay ise **%15,2** pay ile sanayi sektörü olmuştur. Tarım sektörü ise gayri safi katma değerinde ki payı 2011 yılında **%15,2** olarak hesaplanmıştır. Trb2 bölgesi en büyük katkısı Türkiye ortalamasının **%9** olduğu tarım ve hayvancılık (**Trb2 %23**) sektörü olmuştur.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

CARİ FİYATLARLA BÖLGESEL GAYRİ SAFİ KATMA DEĞER

Van, Muş, Bitlis, Hakkari düzey 2 bölgesi cari fiyatlarla bölgesel gayrisafi katma değerinin sektörel paylarına bakıldığında hizmetler sektörü 2008 yılında % 62,9 ile en büyük payı oluşturmaktadır. Yine aynı yılda tarım sektörü % 21,3 ile ikinci sırada gelmektedir.

2.1 Cari fiyatlarla bölgesel gayrisafi katma değer (İktisadi faaliyet kollarına göre temel fiyatlarla)

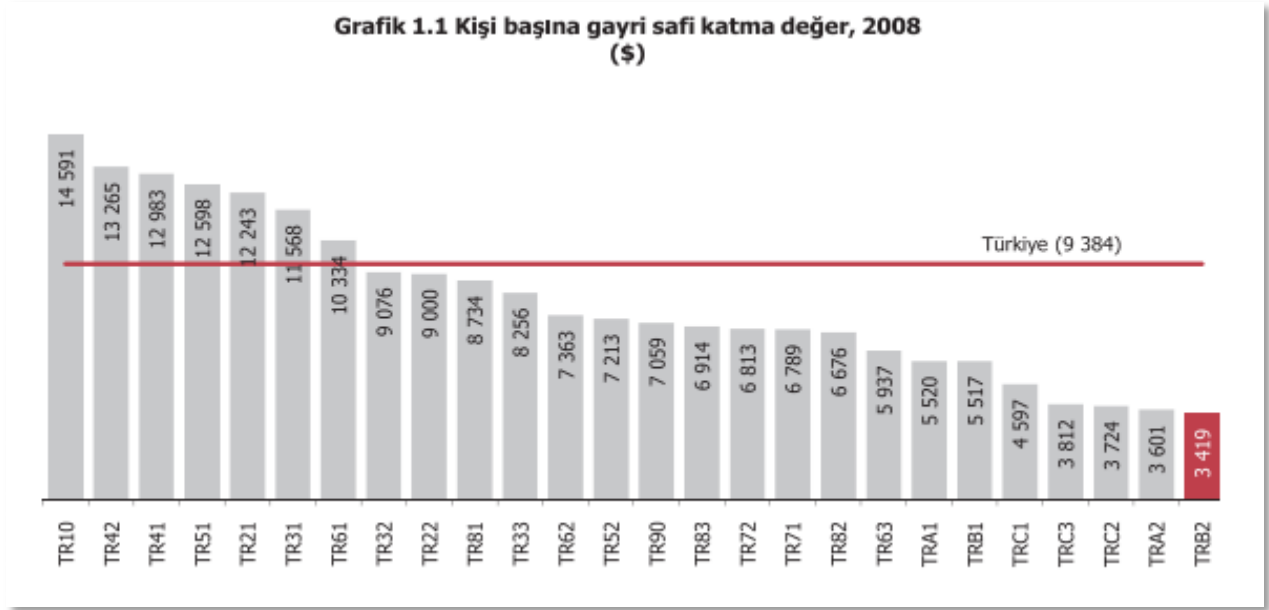
		(Bin TL)			
		Tarım	Pay (%)	Sanayi	Pay (%)
TR Türkiye					
	2004	52 997 645	10,7	138 411 772	28,0
	2005	60 713 747	10,6	160 331 023	28,0
	2006	62 662 754	9,4	188 646 805	28,2
	2007	64 331 717	8,5	209 515 201	27,8
	2008	72 274 585	8,5	232 475 082	27,2
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari					
	2004	1 232 822	24,3	878 473	17,3
	2005	1 512 998	25,4	1 058 483	17,8
	2006	1 519 596	23,4	1 112 819	17,1
	2007	1 655 995	22,3	1 137 007	15,3
	2008	1 848 498	21,3	1 365 457	15,8
		Hizmetler	Pay (%)	Gayrisafi katma değer	Pay (%)
TR Türkiye					
	2004	303 474 641	61,3	494 884 058	100,0
	2005	350 669 700	61,3	571 714 470	100,0
	2006	417 108 706	62,4	668 418 265	100,0
	2007	480 537 624	63,7	754 384 542	100,0
	2008	549 835 548	64,3	854 585 214	100,0
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari					
	2004	2 953 030	58,3	5 064 326	100,0
	2005	3 388 596	56,9	5 960 077	100,0
	2006	3 869 902	59,5	6 502 317	100,0
	2007	4 643 402	62,4	7 436 404	100,0
	2008	5 448 754	62,9	8 662 709	100,0

KAYNAK: TÜİK

Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değer verilerine göre Van, Muş, Bitlis ve Hakkari illerinden oluşan TRB2 bölgesinin sektörel dağılımında Tarım sektörü **1.848** Milyon TL değer ile **%21,3** paya, Sanayi **1.365** Milyon TL değer ile **%15,8** değere Hizmetler sektörü ise **5.488** Milyon TL değer ile **%62,9** paya sahiptir. TRB2 bölgesinin toplam gayri safi katma değeri **8.662** Milyon TL'dir.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

KİŞİ BAŞINA GAYRİ SAFİ KATMA DEĞER 2008

TÜİK 2010

2008 yılında gayri safi katma değer Van, Muş, Bitlis ve Hakkâri bölgesinde **3.149 dolar** olarak gerçekleşmiştir. Bu değer **9.384 dolar** olan Türkiye ortalamasının çok altındadır. Bölge sıralamasında ise trb2 bölgesi son sırada yer almaktadır.

ÇALIŞAN SAYILARININ TÜRKİYE TOPLAMI İÇİNDEKİ PAYI 2010

TÜİK 2010

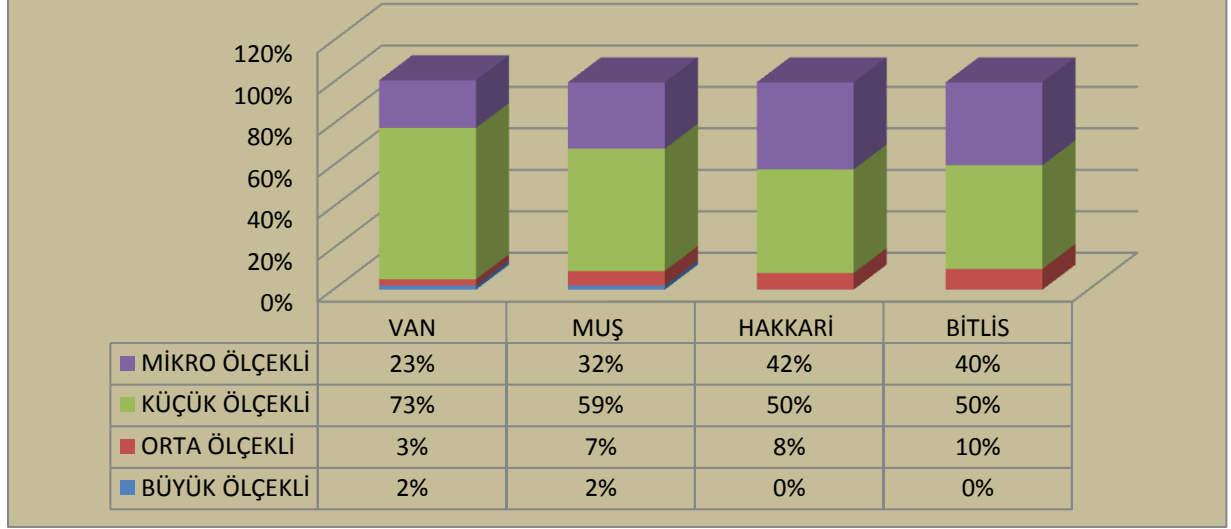
2010 yılında sanayi ve hizmetler sektöründe çalışan sayılarının Türkiye toplamı içindeki payına bakıldığı zaman TRB2 bölgesi **%0,73** değeri ile **%30,63** olan İstanbul bölgesinin oldukça altındadır. 26 bölge içerisinde de 24 sırada yer almaktadır.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

TRB2 BÖLGESİ SANAYİ SİCİLİNE KAYITLI İŞLETME SAYISI

VAN	MUŞ	BİTLİS	HAKKÂRİ
151	77	49	37

TRB2 BÖLGESİ İL BAZLI SANAYİ İŞLETMELERİ BÜYÜKLÜKLERİ

TRB2 BÖLGESİ ORTAK SANAYİ KULLANIM ALANALARI

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

TRB2 ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

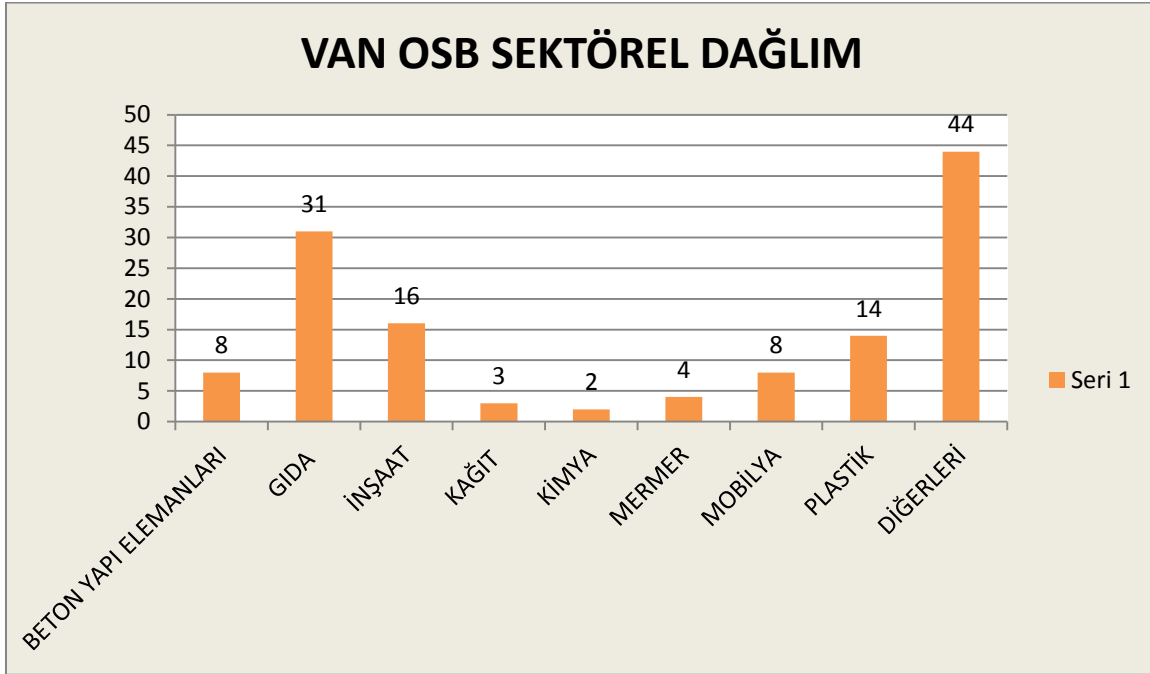
VAN ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

- 127 HEKTAR BÜYÜKLÜĞÜNDEDİR.
- 2006 YILINDA TAMAMLANMIŞTIR.
- ÜRETİME GEÇEN PARSELLERDE İSTİHDAM 1500-2000 ARASINDA DEĞİŞMEKTEDİR.
- AĞIRLIKLI SEKTÖR GRUBU, GIDA, ÇİMENTO VE PETROL ÜRÜNLERİDİR.

BÖLGEDEKİ TOPLAM PARSEL SAYISI: 141 PARSEL

(MEVCUT 90+İLAVE 51=141)

VAN OSB FİRMALARIN SEKTÖREL DAĞILIMI

MUŞ İLİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

ADI	ADRES	TOPLAM DÖNÜM (HEKTAR)	İMARA AÇILAN ALAN	GELİŞME ALANI	TOPLAM PARSEL SAYISI	TAHSİS EDİLEN PARSEL SAYISI	BOŞ PARSEL SAYISI	ARSA TAHSİSİ YAPILAN FİRMA SAYISI	TOPLAM İŞYERİ SAYISI
MUŞ OSB	KONUKBEKLER BELDESİ MUŞ	1760 DÖNÜM (176.0 HEKTAR)	90 DÖNÜM (9.0 HEKTAR)	86 DÖNÜM (8.6 HEKTAR)	4	39	15	31	13

KAYNAK: MUŞ OSB YÖNETİMİ

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

- 2007 YILINDA TAMAMLANMIŞTIR.
- BÖLGEDEKİ 54 ADET SANAYİ PARSELİNİN 39 ADEDİ TAHSİS EDİLMİŞTİR. TAHSİS EDİLEN PARSELLERİN 3 ADEDİ ÜRETİM, 7 ADEDİ İNŞAAT, 26 ADEDİ PROJE AŞAMASINDADIR. 19 ADET PARSEL TAHSİS EDİLEMEMİŞTİR.
- ÜRETİME GEÇEN PARSELLERDE YAKLAŞIK 40 KİŞİ İSTİHDAM EDİLMEKTEDİR.

BİTLİS İLİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

PARSEL BÜYÜKLÜĞÜ	PARSEL SAYISI	TOPLAM ALAN (HA)	ORAN (%)
A (2000-4000 M ²)	10	3.69 HEKTAR	11,30
B (4001-7000 M ²)	41	21.60 HEKTAR	66,20
D (10001-20000 M ²)	4	7.34 HEKTAR	22,50
TOPLAM	55	32.63 HEKTAR	100

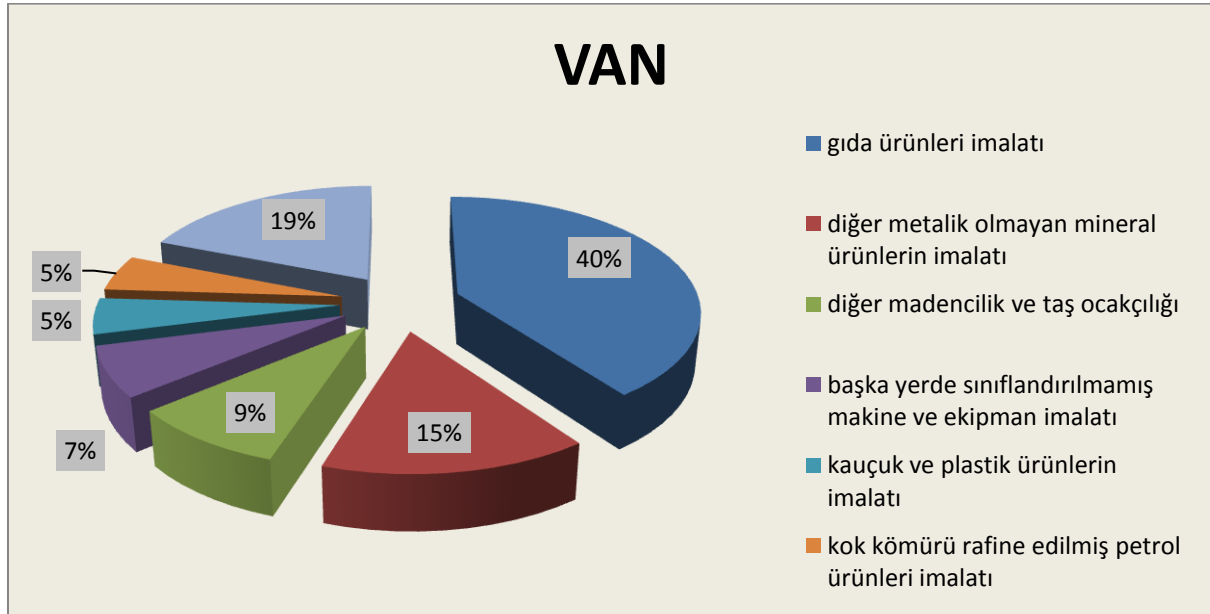
KAYNAK: BİTLİS OSB YÖNETİMİ

- 2011 YILI YATIRIM PROGRAMINDA “59 HEKTAR” VE 500.000 TL ÖDENEKLE YER ALMAKTADIR.
- ALTYAPI YAPIM İŞİ FİZİKİ GERÇEKLEŞMESİ %35’TİR.
- BÖLGEDE 55 ADET SANAYİ PARSELİ BULUNMAKTADIR.

HAKKÂRİ İLİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

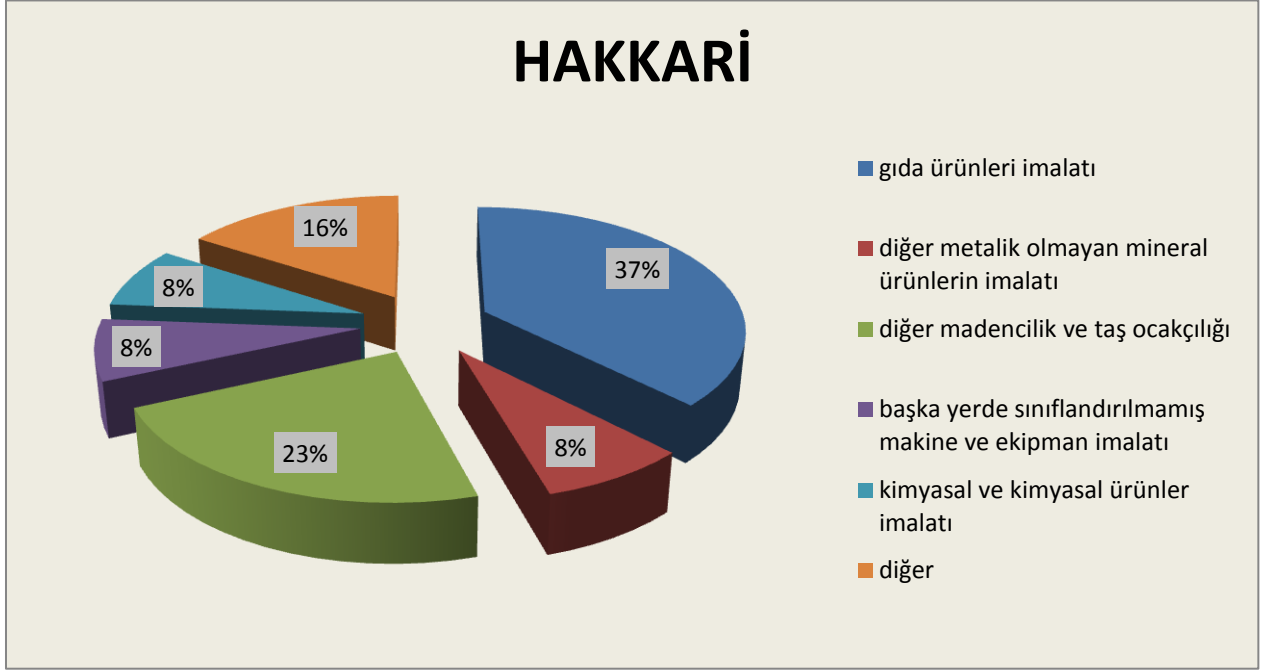
- HAKKÂRİ İLİNDE ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ BULUNMAKTADIR.

VAN İLİ SANAYİ İŞLETMELERİNİN DAĞILIMI

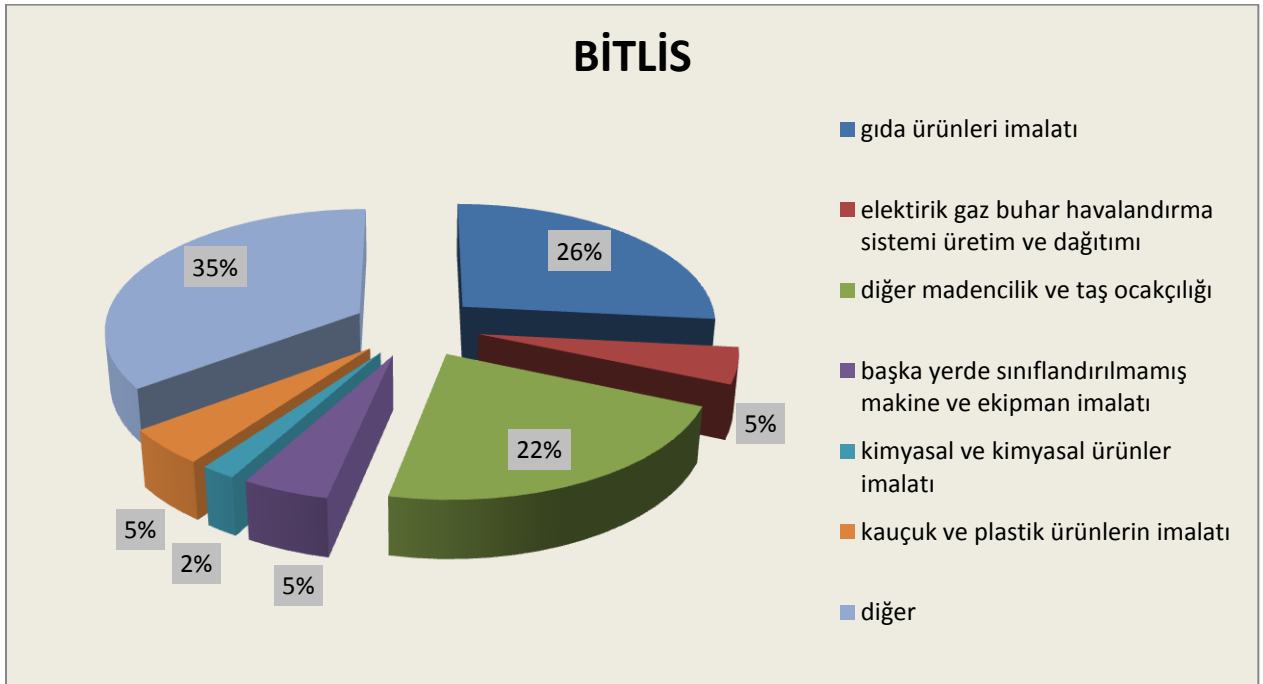
Van’da en fazla işletme **%40** oranla gıda ürünleri imalatının yapıldığı sektör olarak görülmektedir. Gıda ürünlerinde en fazla sanayi işletmesi **%19** oranla kauçuk ve plastik ürünlerin imalatında olduğu görülmektedir.

HAKKÂRİ İLİ SANAYİ İLETMELERİN DAĞILIMI

Hakkâri sanayi işletmelerinin dağılımına bakıldığı zaman yine en fazla işletme gıda ürünleri imalatı alanında olduğu görülmektedir. Bir diğer sektörün ise **%23** pay ile madencilik ve taş ocakçılığı alanı olmuştur.

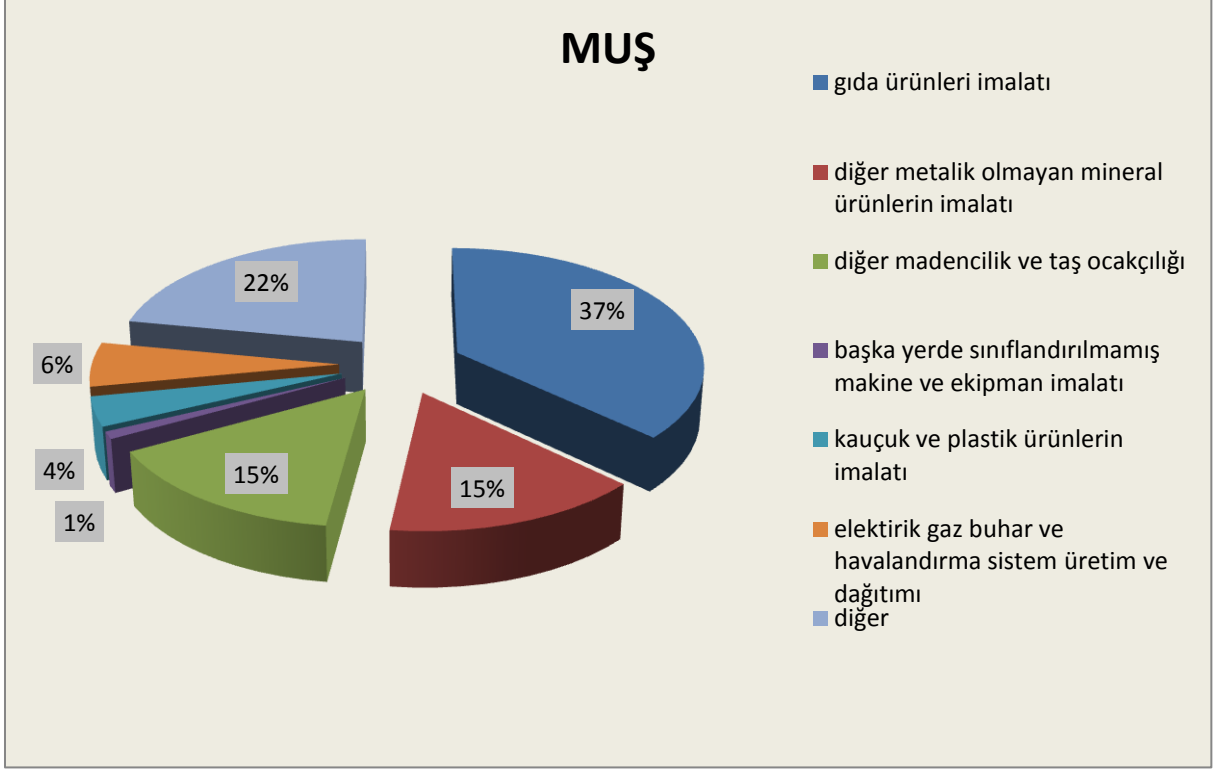
BİTLİS İLİ SANAYİ İLETMELERİN DAĞILIMI

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

Bitlis'teki sanayi işletmelerinde en ise en fazla işyeri diğer alanlarda yapılan yatırımlar oluşturmaktadır.

MUŞ İLİ SANAYİ İLETMELERİN SAĞLIMI

Muş ilinin sanayi işletmelerinin dağılım tablosuna baktığımız zaman en fazla pay Van ve Hakkâri illerinde olduğu gibi gıda ürünlerinin imalatı (**%37**) sektöründe olmuştur.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

TRB2 TARIM VE HAYVANCILIK GÖSTERGELERİ

TARIM ALANI KULLANIMI

İLLER	TOPLAM ALAN (DEKAR)	TAHILLAR VE DİĞER BİTKİSEL ÜRÜNLERİN EKİLEN ALANI	NADAS ALANI (DEKAR)	SEBZE BAHÇELERİ ALANI (DEKAR)	MEYVELER İÇEÇEK VE BAHARAT BİTKİLERİNİN ALANI (DEKAR)
TÜRKİYE	238.106.715	156.180.591	41.475.865	8.084.870	32.320.346
VAN	3.278.631	2.086.214	1.129.653	17.237	42.779
MUŞ	2.653.259	2.109.576	499.887	35.422	8.374
BİTLİS	1.327.796	1.086.049	181.731	17.237	42.779
HAKKARİ	333.432	254.355	24.503	15.586	38.988
TOPLAM	7.593.118	5.536.194	1.835.774	85.482	132.920
ORAN %	3,18	3,54	4,42	1,05	0,41

KAYNAK: GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

Tarım alanı kullanımında TRB2 bölgesi Türkiye’de toplam tarım alanı kullanımının %3,18’ine sahiptir. Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı %3,54, sebze bahçelerinin alanı %1,05, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı ise %0,41’dir. TRB2 bölgesi illeri arasında en fazla alan Van iline sahiptir.

TRB2 BÖLGESİNDE YETİŞTİRİLEN TAHILLAR VE DİĞER BİTKİSEL ÜRÜNLER MİKTARI

TAHILLAR VE DİĞER BİTKİSEL ÜRÜNLER

ÜRÜN ADI	EKİLEN ALAN (DEKAR)	HASAT EDİLEN ALAN (DEKAR)	ÜRETİM (TON)	VERİM (KG/DEKAR)
TÜTÜN	7.053	7.053	660	94
PATATES	43.424	43.035	176.117	4.092
NOHUT	15.312	15.312	2.372	155
FASULYE (KURU)	21.229	21.189	4.202	198
MERCİMEK (KIRMIZI)	2.765	2.512	336	134
MERCİMEK (YEŞİL)	325	325	65	200
YONCA	2.121.902	2.111.300	2.182.495	1.034
KORUNGA	334.734	325.219	227.366	699
MISIR (SİLAJLIK)	43.183	43.098	159.015	3.610
ŞEKERPANCARI	145.606	145.451	578.668	3.978

KAYNAK: GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

TRB2 bölgesinde tahıllar ve diğer bitkisel ürünler alanında en fazla yonca ekimi yapıldığı görülmektedir. En fazla verim ise patatesten alınmaktadır.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

SEBZELER

ÜRÜN ADI	EKİLEN ALAN (DEKAR)	ÜRETİM MİKTARI (TON)
ACUR	643	617
BALKABAĞI	286	606
BİBER (SİVRİ)	3.124	3.982
DOMATES (SOFRALIK)	26.800	76.465
FASULYE (TAZE)	5.872	5.878
HAVUÇ	32	30
HIYAR (SOFRALIK)	7.895	20.032
HIYAR (TURŞULUK)	150	555
KABAK (SAKIZ)	463	715
KARPUZ	17.880	67.061
KAVUN	7.599	18.067
LAHANA (BEYAZ)	5.151	16.561
MARUL (GÖBEKLİ)	68	68
MARUL (KIVIRCIK)	15	17
MAYDANOZ	173	91
NANE	15	6
PATLICAN	1.127	1.288
SARIMSAK (KURU)	4	1
SOĞAN (KURU)	3.368	10.847
SOĞAN (TAZE)	2.373	2.349
TERE	4	1
TURP (KIRMIZI)	263	486

KAYNAK: GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

Sebzeler alanında ise en fazla alan domates olmuştur. Buna paralel olarak en fazla üretim domates ürününde olmuştur. Kavun, karpuz gibi daha çok sıcak iklim seven sebzelerin üretimin de giderek artış olmuştur. Verilere bakıldığı zaman neredeyse tüm sebzelerin yetiştirildiği görülmektedir. Sebze alanında TRB2 bölgesinde bir gelişme yaşandığı söylenebilir.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

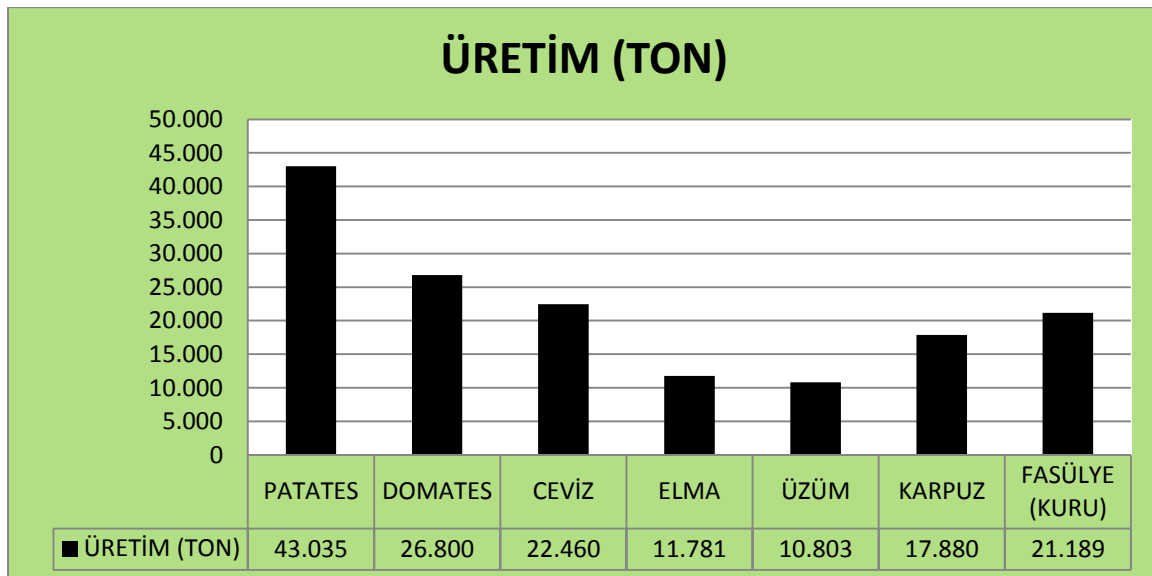
MEYVELER

ÜRÜN ADI	TOPLU MEYVELİKLERİN ALANI (DEKAR)	ÜRETİM (TON)	AĞAÇ BAŞINA ORTALAMA VERİM (KG)	TOPLAM AĞAÇ SAYISI
AHUDUDU	2	2	1.000	2
ANTEP FISTIĞI	262	80	7	14.874
ARMUT	7.424	7.906	44	266.238
AYVA	537	1.131	45	34.935
BADEM	60	57	19	5.710
CEVİZ	53.874	22.460	46	714.744
ÇİLEK	35	21	600	35
DUT	23	149	29	7.085
ELMA (AMASYA)	3.293	2.614	52	83.983
ELMA (DİĞER)	7.665	5.733	41	255.650
ELMA (GOLDEN)	18.937	11.781	46	494.853
ERİK	2.349	3.412	39	104.064
FINDIK	4.000	549	15	62.760
İNCİR	171	172	21	10.955
KAYISI	4.067	2.083	31	103.632
KESTANE	5	18	25	775
KİRAZ	2.206	1.226	28	70.446
NAR	220	185	22	17.840
ŞEFTALİ	277	215	29	17.472
ŞEFTALİ (NEKTARİN)	279	404	40	12.180
ÜZÜM (SOFRALIK)	11.494	10.803	940	11.494
ÜZÜM (ÇEKİRDEKSİZ)	12	11	917	12
VİŞNE	701	499	26	27.456

KAYNAK: GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

Meyveler alanında en fazla üretimin ceviz, elma, armut ürünlerinde olmuştur.

TRB2 BÖLGESİNDE ÜRETİMİ EN ÇOK YAPILAN ÜRÜNLER

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

TRB2 BÖLGESİ ÖRTÜ ALTI TARIM GÖSTERGELERİ 2013

PLASTİK SERA

ÜRÜN	EKİLEN ALAN (DEKAR)	ÜRETİM (TON)
TURP (KIRMIZI)	1	4
MARUL (GÖBEKLİ)	1	2
DOMATES	1	10
BİBER (DOLMALIK)	1	5
MAYDANOZ	1	5
SOĞAN (TAZE)	1	5
BİBER (SİVRİ)	1	5
MARUL (KIVIRCIK)	1	2
HIYAR	1	11
TOPLAM	9	49

KAYNAK: GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

YÜKSEK TÜNEL

ÜRÜN	EKİLEN ALAN (DEKAR)	ÜRETİM (TON)
TURP (KIRMIZI)	5	20
MARUL (GÖBEKLİ)	1	2
DOMATES	4	43
BİBER (DOLMALIK)	3	15
MAYDANOZ	3	16
SOĞAN (TAZE)	4	20
MARUL (KIVIRCIK)	3	6
HIYAR	7	47
TOPLAM	30	169

KAYNAK: GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

Örtü altı tarım ülkede ve bölgede gelişmekte olan bir tarım şeklidir. Daha çok Akdeniz ve ege bölgelerinde yaygın olan bu tarım türü TRB2 bölgesinde de gelişme göstermektedir. Daha çok yüksek tünel biçimde yapılmakta olan örtü altı tarımdan 2013 yılında **218** ton ürün elde edilmiştir. En fazla ekimi yapılan ürünler domates, hıyar'dır.

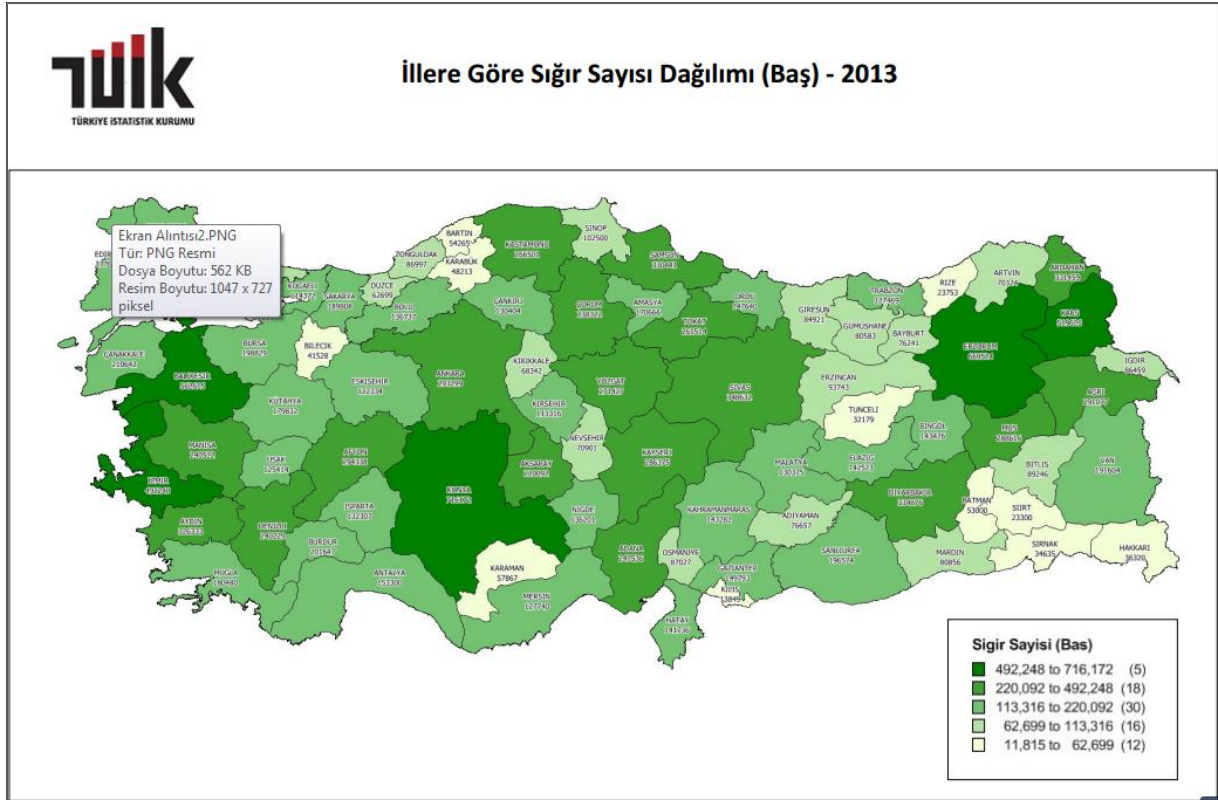
TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

TRB2 BÖLGESİ HAYVANCILIK GÖSTERGELERİ

BÜYÜKBAŞ HAYVAN SAYISI 2013

HAYVAN CİNSİ	TÜRKİYE	TRB2 BÖLGESİ	ORAN (%)
SIĞIR (KÜLTÜR)	5.954.333	87.555	1,47
SIĞIR (KÜLTÜR MELEZİ)	6.112.437	190.070	3,10
SIĞIR (YERLİ)	2.348.487	194.410	8,27
MANDA	117.591	11.236	9,55

KAYNAK: GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

Büyükbaş hayvancılık sayısına bakıldığı zaman TRB2 bölgesi açık yeşil ton olan kesimde yer almaktadır. Yani toplamda **113** bin ve **220** bin bandında hayvan sayısına sahiptir. Rakamlara bakıldığı zaman toplam manda sayısının **%9,55'i** bu bölgede yer almaktadır. En fazla baş hayvan ise siğir (yerli)'dir. Büyükbaş hayvan sayısı haritasına bakıldığı zaman Konya, Erzurum, Kars, İzmir ve Balıkesir illeri olduğu görülmektedir.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

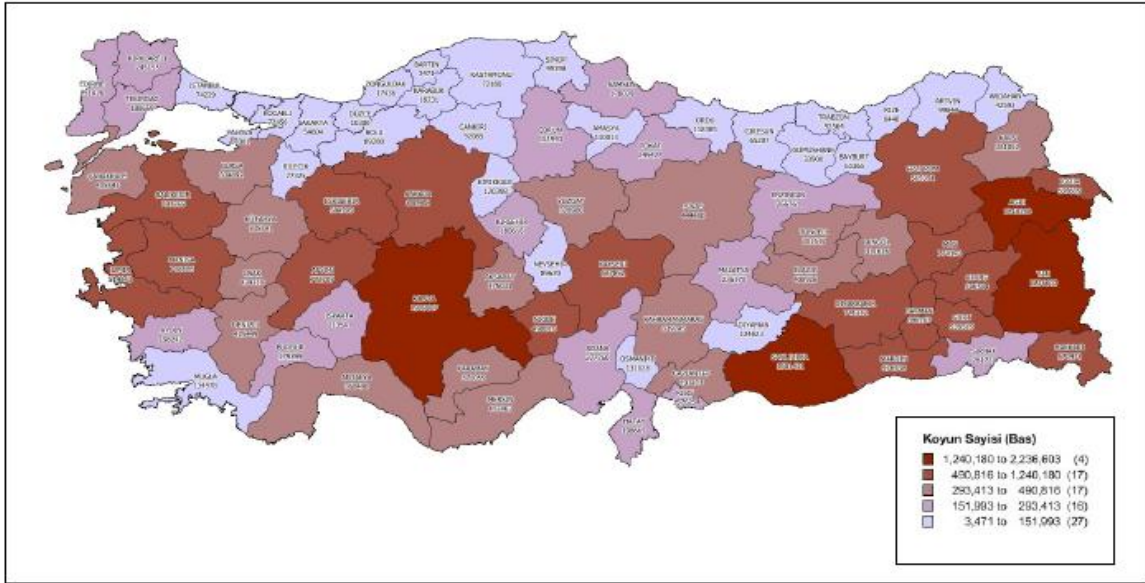
KÜÇÜKBAŞ HAYVAN SAYISI 2013

HAYVAN CİNSİ	TÜRKİYE	TRB2 BÖLGESİ	ORAN (%)
KOYUN (YERLİ)	27.485.166	3.047.302	11,08
KOYUN (MERİNOS)	1.799.081	-----	-----
KEÇİ (KIL)	9.059.259	595.105	6,56
KEÇİ (TİFTİK)	166.289	-----	-----

KAYNAK: GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

İllere Göre Koyun Sayısı Dağılımı (Baş) - 2013

Küçükbaş hayvan sayısı haritasına bakıldığı zaman TRB2 bölgesindeki illerin renklerinin koyu kahve ve açık kahve renklerinde olduğu görülmektedir. TRB2 bölgesinde yer alan Van ilinin küçükbaş hayvan sayısında ilk sırada yer almaktadır. Toplam koyun sayısının %11,08'inin TRB2 bölgesinde yetiştirildiği görülmektedir. Keçi (kıl) hayvanının oranı da %6,56'dır.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

KÜMES HAYVANLARI SAYISI 2013

HAYVAN CİNSİ	TÜRKİYE	TRB2 BÖLGESİ	ORAN (%)
YUMURTA TAVUĞU	88.720.709	652.749	0,73
ÖRDEK	367.821	39.699	10,79
ET TAVUĞU	177.432.745	-----	-----
HİNDİ	2.925.473	82.793	2,83
KAZ	755.286	101.046	13,37

KAYNAK: GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

ARICILIK 2013

ARICILIK	ARICILIK YAPAN İŞLETME SAYISI	YENİ KOVAN SAYISI	ESKİ KOVAN SAYISI	TOPLAM KOVAN SAYISI	TOPLAM BAL ÜRETİMİ (TON)	BALMUMU ÜRETİMİ (TON)
TÜRKİYE	79.934	6.458.083	183.265	6.641.348	94.694	4.241
TRB2 BÖLGESİ	2.118	287.219	45.462	332.681	4.498	174
ORAN (%)	2,64	4,44	24,80	5,00	4,75	4,10

KAYNAK: GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

Arıcılık TRB2 bölgesinde yoğun olarak yapılan bir iş alanıdır. Rakamlara bakıldığı zaman Toplam arıcılık yapan işletme sayısının **%2,64'ünün** bu bölgede yer aldığı yine toplam bal üretiminin **%4,75'inin** bu bölgeden karşılandığı görülmektedir. Özellikle kaliteli ve doğal bal üretimi bu bölgede yaygın olarak yapılmaktadır.

DİĞER HAYVANLAR GRUBU 2013

HAYVANLAR	TÜRKİYE	TRB2 BÖLGESİ	ORAN (%)
AT	136.209	9.098	6,67
KATIR	45.762	4.007	8,75
EŞEK	181.422	6.342	3,49

KAYNAK: GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

TRB2 BÖLGESİ TURİZM GÖSTERGELERİ

BELEDİYE BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİNDE GELİŞ VE GECELEME SAYILARI (2013)

İLLER	TESİSE GELİŞ SAYISI (TOPLAM)	TESİSE GELİŞ SAYISI (YABANCI)	TESİSE GELİŞ SAYISI (VATANDAŞ)	GECELEME SAYISI (TOPLAM)	GECELEME SAYISI (YABANCI)	GECELEME SAYISI (VATANDAŞ)
VAN	76.119	4.023	72.096	115.391	6.117	109.274
MUŞ	29.481	17	29.464	37.428	21	37.407
BİTLİS	52.712	1.299	51.413	67.918	2.222	65.696
HAKKÂRİ	15.420	1.116	14.304	15.786	1.198	14.588
TOPLAM	173.732	6.455	167.277	236.523	9.558	227.065

KAYNAK: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

TURİZM İŞLETME BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİNDE GELİŞ VE GECELEME SAYILARI (2013)

İLLER	TESİSE GELİŞ SAYISI (TOPLAM)	TESİSE GELİŞ SAYISI (YABANCI)	TESİSE GELİŞ SAYISI (VATANDAŞ)	GECELEME SAYISI (TOPLAM)	GECELEME SAYISI (YABANCI)	GECELEME SAYISI (VATANDAŞ)
VAN	94.556	18.527	76.029	139.591	30.516	109.075
MUŞ	43.920	364	43.556	58.681	575	58.106
BİTLİS	25.526	1.868	23.658	39.378	2.436	37.302
HAKKÂRİ	35.963	1.127	34.836	37.644	1.643	36.001
TOPLAM	199.965	21.886	178.079	275.294	35.170	240.484

KAYNAK: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

TURİZM BELGELİ KONAKLAMA TESİSİ, ODA VE YATAK SAYILARININ DAĞILIMI 2013

İLLER	TURİZM YATIRIMI BELGELİ			TURİZM İŞLETMESİ BELGELİ		
	TESİS SAYISI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI	TESİS SAYISI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI
VAN	8	474	1.009	10	785	1.591
MUŞ	2	139	279	5	193	415
BİTLİS	8	554	1.085	5	237	479
HAKKÂRİ	3	158	296	4	158	316
TOPLAM	21	1.325	2.669	24	1.373	2.801

KAYNAK: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

BELEDİYE BELGELİ İŞLETME SAYILARININ DAĞILIMI 2013

İLLER	TESİS SAYISI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI
VAN	16	563	1.082
MUŞ	8	166	328
BİTLİS	13	371	761
HAKKÂRİ	6	103	234
TOPLAM	43	1.203	2.405

KAYNAK: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

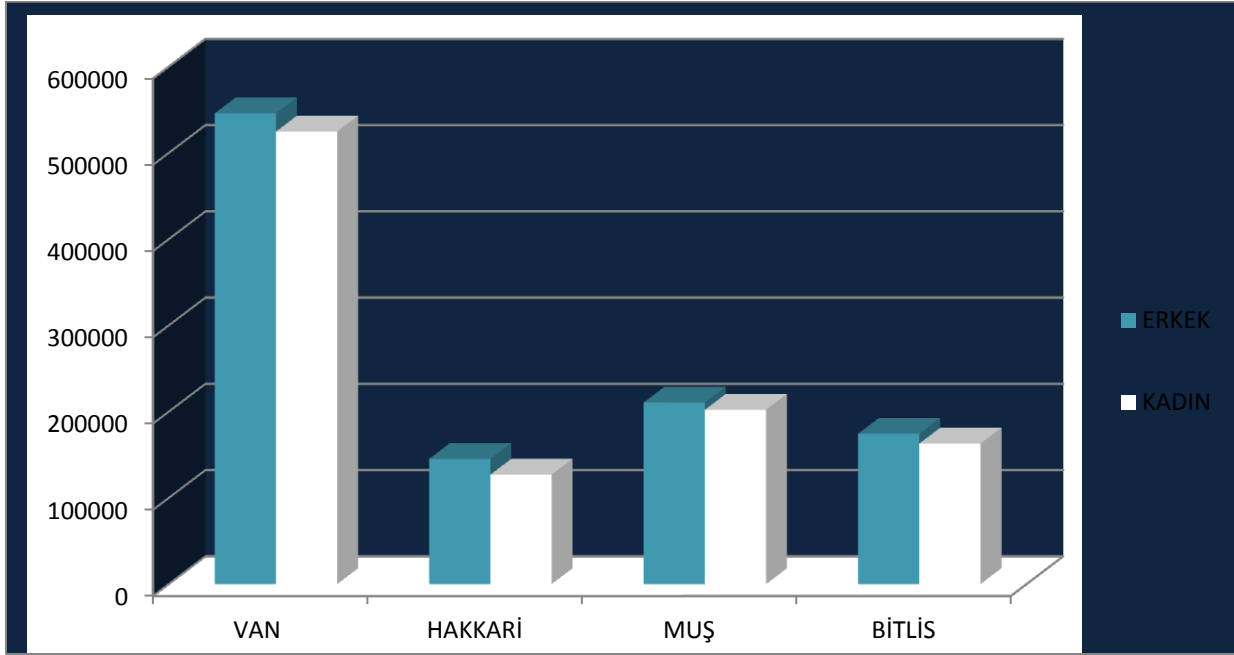
TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

TRB2 BÖLGESİ SOSYAL GÖSTERGELER

NÜFUS GÖSTERGELERİ

İLLER	KADIN	ERKEK	TOPLAM
VAN	524.634	545.479	1.070.113
HAKKÂRİ	126.886	146.155	273.041
MUŞ	202.040	210.513	412.553
BİTLİS	162.903	174.253	337.156
TOPLAM	1.016.463	1.076.400	2.092.863

KAYNAK: TÜİK, ADRESE DAYALI NÜFUS KAYIT SİSTEMİ

2013 yılı Trb2 bölgesi nüfus göstergelerine göre en fazla nüfus dört il arasında **1.070.113** kişi ile Van ili olmuştur. Trb2 bölgesinin toplam nüfusu ise **2.092.863** kişi olmuştur. Türkiye'nin toplam nüfusunun (**76.667.864**) **%2,72'si** bu bölgede yaşamaktadır.

TRB2 BÖLGESİ NET GÖÇ VE NET GÖÇ HIZI 2013

İLLER	NÜFUSU	ALDIĞI GÖÇ	VERDİĞİ GÖÇ	NET GÖÇ	NET GÖÇ HIZI
VAN	1.070.113	32.118	38.507	-6.389	-5,95
HAKKÂRİ	273.041	8.007	10.293	-2.286	-8,34
MUŞ	412.553	11.070	20.193	-9.123	-21,87
BİTLİS	337.156	11.314	16.174	-4.860	-14,31

KAYNAK: TÜİK, ADRESE DAYALI NÜFUS KAYIT SİSTEMİ

Göç istatistiklerine göre 2013 yılında en fazla göç alan ve göç veren il Van ili olmuştur. Ancak Muş ili **%-9,123** oranla en fazla göç veren il olmuştur. Muş ilin net göç hızı **%-21,87** olmuştur.

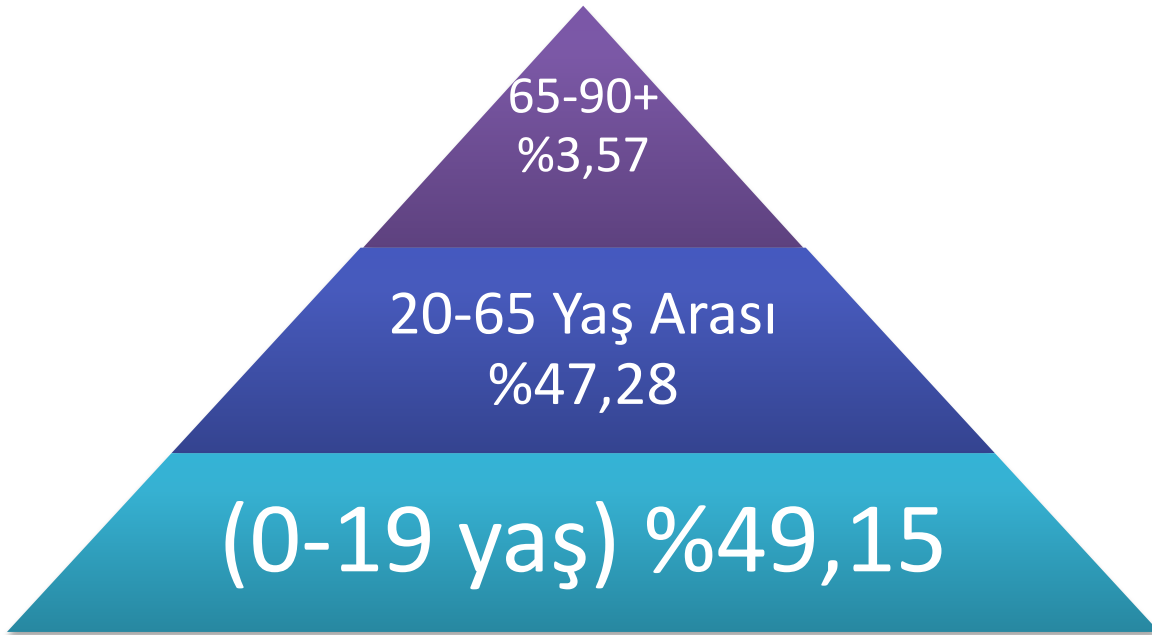
TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

TRB2 BÖLGESİ YAŞ GRUBUNA GÖRE NÜFUS

YAŞ GRUBU	TOPLAM	ERKEK	KADIN	Oran (%)
0-4	257.810	131.861	125.949	12,31
5-9	257.137	131.919	125.218	12,28
10-14	269.978	138.009	131.969	12,89
15-19	244.445	126.020	118.425	11,67
20-24	223.376	120.584	102.792	10,67
25-29	177.021	93.240	83.781	8,45
30-34	157.220	80.315	76.905	7,51
35-39	110.967	57.578	53.389	5,30
40-44	95.073	50.302	44.771	4,54
45-49	76.524	41.110	35.414	3,65
50-54	63.051	32.809	30.242	3,01
55-59	50.011	24.082	25.929	2,38
60-64	37.070	16.928	20.142	1,77
65-69	26.705	11.972	14.733	1,27
70-74	19.154	8.842	10.312	0,91
75-79	12.166	5.337	6.829	0,58
80-84	9.208	3.756	5.452	0,43
85-89	4.084	1.253	2.831	0,19
90+	1.863	483	1.380	0,08
TOPLAM	2.092.863	1.076.400	1.016.463	100

KAYNAK: TÜİK, ADRESE DAYALI NÜFUS KAYIT SİSTEMİ

Yaş grubuna göre yapılan nüfus istatistiklerine göre Trb2 bölgesinin toplam nüfusunun **%49,15**'inin **0-19** yaş arasında olduğu görülmektedir. Buna göre Trb2 bölgesinin genç nüfusa sahip olduğu söylenebilir.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

SAĞLIK GÖSTERGELERİ

TRB2 BÖLGESİ İLLERE GÖRE HASTANE VE YATAK DAĞILIMI 2012

İLLER	TOPLAM		SAĞLIK BAKANLIĞI		ÜNİVERSİTE		ÖZEL		DİĞER KAMU	
	Has. Sayısı	Yatak Sayısı	Has. Sayısı	Yatak Sayısı	Has. Sayısı	Yatak Sayısı	Has. Sayısı	Yatak Sayısı	Has. Sayısı	Yatak Sayısı
TÜRKİYE	1.483	200.072	832	122.322	65	35.150	541	35.767	45	6.883
VAN	18	2.277	12	1.295	1	454	4	450	1	78
HAKKÂRİ	4	383	3	353	-	-	-	-	1	30
MUŞ	7	608	6	563	-	-	1	45	-	-
BİTLİS	9	765	7	669	-	-	1	46	1	50
TRB2	38	4.033	28	2.880	1	454	6	541	3	158
ORAN(%)	2,56	2,01	3,36	2,35	0,65	1,29	1,10	1,51	6,65	2,29

KAYNAK: TÜİK SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ

TÜİK'in 2012 yılında yaptığı istatistiklerine göre Türkiye'de toplamda **1.483** hastane, **200.072** yatak sayısı bulunmaktadır. Trb2 bölgesindeki illerin verileri tabloda gösterilmiştir. Nicelik bakımından Van ili diğer illere göre biraz ileri durumdadır. Verilere göre Türkiye'deki toplam hastane sayısının **%2,56'sı** bu bölgede bulunmaktadır. Toplam yatak sayısının yine **%2,01** bu bölgede bulunmaktadır.

TRB 2 BÖLGESİ SAĞLIK PERSONELİNİN İLLERE GÖRE DAĞILIMI 2012

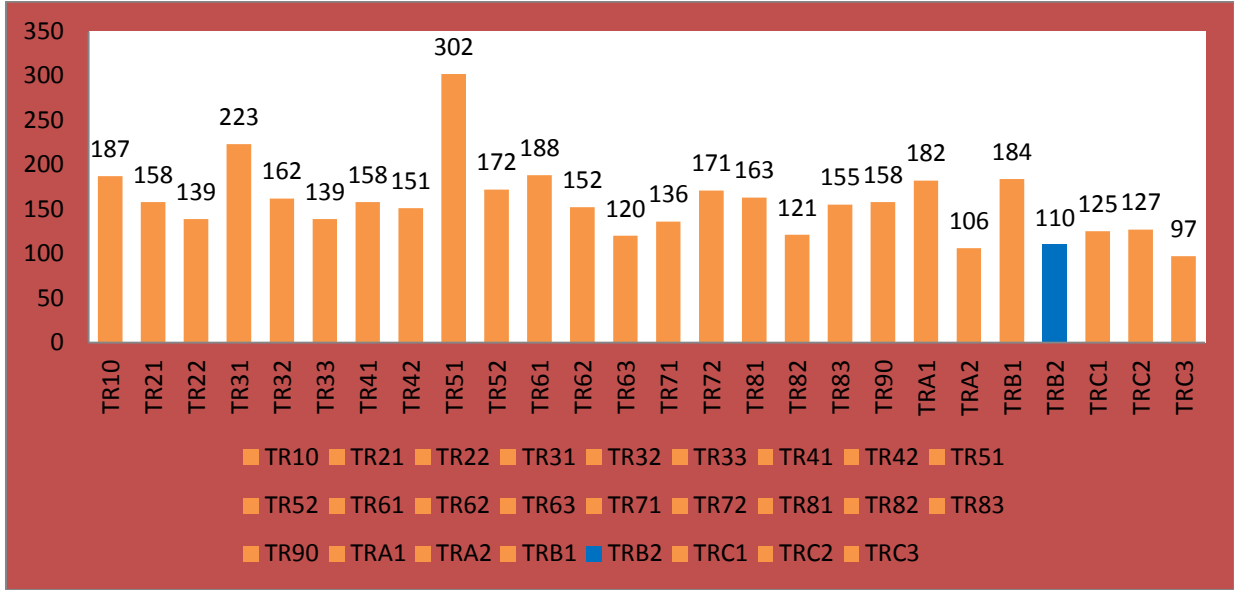
İLLER	Toplam Hekim	Uzman Hekim	Pratisyen Hekim	Asistan Hekim	Diş Hekimi	Hemşire	Sağlık Memuru	Ebe	Eczacı
TÜRKİYE	129.772	70.103	38.877	20.792	21.404	134.906	122.663	53.466	26.571
VAN	1.350	613	550	187	81	1.532	1.202	483	150
HAKKÂRİ	235	103	132	-	33	304	264	86	24
MUŞ	372	174	198	-	32	530	373	241	51
BİTLİS	354	159	195	-	27	478	409	175	51
TRB2	2.311	1.049	1.075	187	173	2.844	2.248	985	276
ORAN(%)	1,78	1,49	2,76	0,89	0,80	2,10	1,83	1,84	1,03

KAYNAK: TÜİK SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ

Sağlık personellerinin il bazında dağılımı tabloda gösterilmiştir. Tabloya göre sağlık personeli en çok olan il Van ili olmuştur. Sağlık personeli bakımından en yoksul il Hakkâri ili olmuştur. 2012 yılında Hakkâri'de **235** hekim, **304** hemşire, **264** sağlık memuru, **86** ebe ve **24** eczacı görev yapmıştır. İstatistiklere göre toplam hekim sayısının **%1,78'i** Trb2 bölgesinde görev almaktadır. Toplam hemşire sayısının **%2,10** bu bölgede hastalara yardımcı olmuştur.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

YÜZBİN KİŞİ BAŞINA DÜŞEN HEKİM SAYISI 2012

KAYNAK: SAĞLIK BAKANLIĞI

Yüz bin kişi başına düşen hekim sayısı verileri karşılaştırmalı istatistik açısından önemlidir. 26 bölge arasından yapılan karşılaştırmalı verilere göre Trb2 bölgesinde yüz bin kişiye düşen hekim sayısı **110** olarak çıkmıştır. Bu rakam 26 bölge arasından **24.** sırada yer almıştır. Yüz bin kişiye düşen hekim sayısında **97** ortalama ile Trc3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) bölgesi son sırada yer almıştır. Tr51 (Ankara) **302** ile en iyi ortalama sahip bölge olmuştur.

TRB2 BÖLGESİ KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

TRB2 BÖLGESİ EĞİTİM GÖSTERGELERİ 2013

OKUMA YAZMA BİLENLERİN SAYISI VE ORANLARI

	ERKEK	ORAN	KADIN	ORAN (%)
OKUMA YAZMA BİLEN	936.609	%95	648.600	%81
OKUMA YAZMA BİLMEYEN	27.106	%4	118.765	%15
DURUMU BİLİNMEYEN	21.817	%1	29.296	%4
TOPLAM	985.532	%100	796.661	%100

KAYNAK: TÜİK EĞİTİM İSTATİSTİKLERİ

Eğitim istatistiklerine göre okuma yazma bilen kişilerin oranı %81 olarak çıkmıştır. Buna göre TRB2 bölgesinin %81 okuma yazma biliyor, %15 okuma yazma bilmemektedir.

TRB 2 BÖLGESİ EĞİTİM DURUMUNA GÖRE NÜFUS

CİNSİYET	Okuma- Yazma Bilmeyen	Okuma- Yazma Bilen Fakat Bir okul Bitirmeyen	İlkokul Mezunu	İlköğretim Mezunu	Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	Lise veya Dengi Okul Mezunu	Yüksekokul veya Fakülte Mezunu	Doktora Muzunu
ERKEK	27.106	301.269	115.226	228.090	22.009	138.126	2.994	880
KADIN	118.765	364.723	108.729	145.979	9.207	58.846	1.177	344
TOPLAM	145.871	665.992	223.955	374.069	31.216	196.972	4.171	1.224

KAYNAK: TÜİK EĞİTİM İSTATİSTİKLERİ